

SLOVAN.

Štev. 49.

V Ljubljani, dne 27. novembra.

1884.

Vsebina: Slovanska ideja. — Strossmayerjeva galerija jugoslovanske akademije znanosti in umetnosti. — Pogled po slovanskem svetu. — Razne novice. — Politični razgled. — Ilustracija: Jugoslovanska akademija znanosti in umetnosti v Zagrebu.

Slovanska ideja.

III.

Slavni slavisti, Miklošič, Daničić, Jagić, proglasili so v svojih delih resnico, da so Hrvati in Srbi jeden in isti narod, ne jemljoc v poštev v svojih znanstvenih preiskavanjih političnih nasledkov, katere bi lahko iz njih izvajali politični voditelji hrvaškega in srbskega naroda. Ako na nič drugega, vsaj na to narodno jedinstvo bi se mogli sklicavati prvoboritelji hrvaškosrbske uzajemnosti, odbijajoči s to resnico vse sumnje in ovire, katere bi bile v skupini, v narodu, morebiti protivne tem težnjam. V jeziku in narodnosti je torej najjasnejše izraženo narodno jedinstvo Hrvatov in Srbov, in vsakdo vidi, da je med obema narodoma najožja duševna uzajemnost in da je torej tudi čisto naravno, da bi se mogla oba naroda, Srbi in Hrvati, sporazumeti in se združiti v političnem delovanju. To združenje bi se dalo doseči vsaj med Srbi in Hrvati v trojedni kraljevini Hrvaški, Slavoniji in Dalmaciji, ako ne prej, a to gotovo sedaj, ko avstrijski Srbi ne gledajo več čez meje, kakor nas zagotavlja sam zdanji ban hrvaški, kateri je izjavil, da so avstrijski Srbi postali praktični in da menda ž njim vred zastopajo in pospešujejo madžarsko idejo na Hrvaškem, torej idejo, o kateri je rekel isti ban, da obžaluje, da ima težnja sedanje vlade; madžarski jezik uvesti na Hrvaškem kot državni jezik, toliko protivnikov.

Oglejmo si politične stranke hrvaške in srbske v Avstriji, kajti samo te kot merodavne faktorje jemljemo v poštev, da bi videli, koliko so si blizu ali daleč do slovanske ideje, sploh do slovanske uzajemnosti. Ko je Tade Smičiklas rekel v saboru: „Mi (Hrvati) se v slovanski ideji oddaljujemo od madžarske ideje“, zaupila je desnica, to je vladna stranka: „Kaj je to slovanska ideja?“ Pa res, kaj je ta slovanska ideja, tega še ne ve zdanja vladna stranka in tudi vsi Srbi ne, kateri jo podpirajo in s tem rušijo staro pobratimstvo in uzajemnost bratsko. Na svojo žalost tedaj vidimo razkosanost v političnem mišljenju in s tem propadanje hrvaškosrbske uzajemnosti. Zaman so nekdanj sklenili Srbi rumski program, ki ga je osnoval največji Srb Svetozar Miletić; zaman so v tem programu izrekli željo, da imajo srbski poslanci ustrojiti na hrvaškem saboru svoj posebni klub; zaman so Srbi v tem programu obečali, da bodo na hrvaškem saboru širili in

pospeševali hrvaško samoupravo, kajti zdaj so zatajili ta stari program, pretrgavši s tem jedino politično vez, katera bi jih mogla spajati v borbi in medsebojnih političnih težnjah s Hrvati. Tolažbo za to koristlovje srbskih poslancev nahaja človek še jedino v tem, da ves srbski narod, da srbsko novinarstvo v Vojvodini povsema obsoja politiko svojih rojakov. Nezavisna liberalna stranka v Vojvodini je v svojem glasilu „Srpskem kolu“ izjavila, da avstrijski Srbi stoje na strani saborske opozicije; poudarja, da je z opozicijo ves narod hrvaški in zato vpraša Srbe, ali je prav, da za prazna obečanja nasprotujejo hrvaškemu narodu. In to s kim? Z onimi, kateri v srci ne mislijo dobro s Srbi. To ne bode nikakršen dobiček proti tistemu jezcu, ki mora zdaj nastati med Srbi in Hrvati. Ako torej kedaj, piše „Srpsko kolo“, z našo pomočjo izginejo prava Hrvaške, takrat bomo zajedno s Hrvati trpeli nasledke tega in bomo pališe v večjo, črnejšo nesrečo. Ta korak avstrijskih Srbov obsoja tudi „Odjek“, nedavno osnovano glasilo radikalne stranke v Belem Gradu, in obžaluje, da so se Srbi pridružili vladni stranki, kajti, ako bi Srbi ne bili tega storili, vladna stranka ne bi imela večine v saboru in Hrvaška bi bila obvarovana te velike krize.

Ideja, katera vodi hrvaško opozicijo, ima svoje korenike v hrvaški narodnosti in v Slovanstvu. Slovanstvo je namreč kakor rdeča nit, katera se vleče kakor deroča, neustavna voda skozi vse politično življenje in gibanje njeno; ono je izhodišče vsem bojem. Rodoljubi so že mnogo storili v pospeševanje slovanske ideje, vendar ona še ni prešla vsega naroda, niti srbskega, niti hrvaškega. V trojedni kraljevini živi jeden narod z dvema imenoma; narod, kateri govori isti jezik, ali žal! da si ni v svojih težnjah jednak. To veliko napako uporablja dosledno vladna stranka, katera vestno izpolnjuje povelja Tiszina in si prizadeva, da se Srbi še bolj ločijo od Hrvatov. Za osebne dobičke je pridobila Srbe na svojo stran. Ali ne samo vlada, tudi književnost srbska in hrvaška je v tem oziru že mnogo grešila in še greši. Ona pospešuje s svojimi deli združenje, širerč nejasne pojme o zemljiščnem obsegu hrvaškega in srbskega naroda. Poglejmo na istok — kajti od istoka nam dohaja solnce, — dejal

je Tade Smičiklas, mi kot prosveten narod moramo hrepneti po zavezi z brati svojimi. Nismo še spoznali, da nas sovražniki nam v škodo hočejo še bolj razkosati, samo da ne bi mogli postati močen narod, kateri bi združen mogel zaupati v samega sebe. Celo odlični pisatelji srbski in hrvaški so v svojih delih nakopičili toliko gradiva zdražbi, da bode minilo še mnogo časa, predno se bodo umirile razburjene strasti. Vsa boljša dela srbske književnosti o jeziku in zgodovini proglašajo Vukovo gaslo: „Srbi svi i svuda“, pod katerim se še, žal! danes boré mnogi Srbi proti Hrvatom. V mnogih izjavah srbskega naroda se opazuje že več časa neka težnja za hegemonijo, da vidimo, da te književne prikazni niso nikakor efemerne. To leto je izdalo „Srpsko učeno društvo“ v Belem Gradu Pantelije Slavkova Srećkovića: „Historiju srpskoga naroda“. V tem delu pripoveduje Srećković zgodovino srbskega naroda, kateri po njegovih mislih prebiva v predelih od Egejskega do Jadranskega morja, in govori o srbskem Spletu, o srbskem Zagrebu. On ne poznaje Bolgarjev, ampak samo Blgarje; a kdo mu je Bugarin“, ta je ipso facto tudi Srb. Veseli nas, da to krivo, povsema neutemeljeno misel odločno obsoja Tade Smičiklas; a še bolj nas veseli, da je ne pobija s kako vsehrvaško idejo. On bi mogel navesti tudi takih hrvaških pisateljev, kateri so takisto slepi domoljubi. Smičiklas torej pobija isto tako hegemoniste hrvaške, kakor tudi hegemoniste srbske. Morebiti je belograško učeno društvo spoznalo krivdo in krivo pot tolmačenja zgodovine, da je z izdanjem omenjenega dela jako malo koristilo bratski uzajemnosti in da je nasprotno prouzročilo mnogo škodljivega nesporazuma; morebiti je to spoznalo, in je zato njegov predsednik Vladimir Jovanović porabil zadnjo zagrebško slavnost in je v čestitki Strossmayerju izrečno govoril o dveh krajih, ali samo o enem narodu, kateri prebiva na obeh krajih: narod hrvaški v enem, a srbski v drugem kraju. Naj bi te besede pomirile razburjene duhove in jih prepričale, da je njih združitev samo takrat mogoča, če izginejo z obeh strani hegemonistične težnje.

Ko so se jeli Hrvati zavedati svoje narodnosti vsled probujene misli o slovanski uzajemnosti, trudili so se, povečati si ime svoje in domovino svojo. Naposled se je porodila ideja hrvaška, a za njo velikohrvaška, katera obseza Hrvate, Srbe in Slovence, torej Jugoslovane v ožjem pomenu besede. To idejo zastopajo najstrožji pristasi stranke prava, kateri ne poznajo Slovencev, ampak „planinske“ Hrvate. Ali se čemo temu čuditi? Saj je celo vseučilišni profesor v Zagrebu in akademik Pavić trdil, da je Kosovo polje hrvaško in da je kosovska devojka bila prava, čista Hrvatica! Vidi se, da še povsod razsaja boj za ime. Ničevo prizadevanje! Za razna imena smo se že prej borili. Ko nismo Jugoslovani hoteli postati Ilirci, razkropili smo se, poskrivši se vsak v svoj

kotiček drug za drugim kličoč: Jaz sem Hrvat, jaz Srb, a jaz Slovenec. Jedino ime, katero je ostalo po naravi vsem skupno, bilo je, da smo si Jugoslovani, katerim daje zavetja in moči jugoslovanska uzajemnost. Tako smo dobili „jugoslovansko“ akademijo znanosti in umetnosti, katera bi res mogla in morala zastopati jugoslovansko idejo in katera je zopet te dni slavila jugoslovansko uzajemnost. Vseučilišču so namenili utemeljitelji, rekel je Strossmayer vseučilišni mladini, da ima biti luč ne samo prosvete Hrvaške, ampak vsega slovanskega juga. In ravno zato je Strossmayer zastopnik jugoslovanske uzajemnosti, ker je vsemu jugu osnoval svetišča, v katerih bode nahajal vselej največjih idejalov svojih. Mestu Zagrebu pa, središču vseh idejalov jugoslovanske uzajemnosti, namenjena je uzvišena naloga; ono si bode zaslužilo slavo, s katero se je nekedaj ovenčala v Italiji Toskana. Ta hrvaška prestolnica je poklicana, da bode ono, kar je nekdaj v zgodovini znanosti in umetnosti bil slavni Dobrovnik. Ta ideja uzajemnosti daje, priznaje in zagotavlja vsakemu plemenu svoje. Pomisliti moramo, da ravno v razvijanji sorodnih nam plemen biva naša politična in književna moč. Jugoslovanske književnosti posebno, kakor vse slovanske sploh, razvijajo se v neki zavisnosti, bolj danes kakor nekdaj, ko je na pr. slavni Dobrovnik bil s svojo književnostjo brez upliva na sosedne si pokrajine. A ta zavisnost izhaja ravno iz slovanske ideje, iz vsega Slovanstva. Ne žalujmo, da smo na jugu mala plemena in da bi morda kdo mislil, da bi bilo najbolje, ako si hočemo ohraniti svojo slovansko individualnost, da se porusimo ali polrvatimo ali sploh kako prekrstimo, kajti takih procesov ne poznaje zgodovina. Ona poznaje prikladnejše sredstvo za združenje, asocijacijo idej, sočustva. Na to se moramo tudi mi naslanjati. Sicer se še vedno čuje, da nas je naša žilavost otela politične in narodne smrti; toda priznati moramo, da ne samo to mnogo vredno svojstvo, ampak Slovanstvo. Slovanstvo je že po številu tako mogočno, da že samo s tem določuje zgodovine tok. Pomislite si samo naš mali narodič, potem pa nekoliko večji narod srbski in hrvaški; recimo, da bi bila vsa slovanska plemena, a da bi ne bilo Rusov in da bi namesto Rusov bili Madžarji ali sploh kak tatarski narod. Ali veruje kdo; ali misli kdo, da nas ne bi že zdavnaj pozobali ti Madžarji ali ti Tatarji? Ali niso nas do zdaj niti naši sovražniki, niti nas ne bodo ugonobili nikdar, kajti za vse ostale Slovane je največja sreča, da je Rusija. Še potreba ni, da bi Rusija kaj storila za ostale Slovane; dovolj je samo, da je, rekel je neki učen Rus; dovolj je, da je Rusija, kajti o tem kapitalu lahko živé vsi ostali slovanski narodi. V enakem zmislu si razlagamo moč jugoslovanske uzajemnosti, katera bi bila vsem v obrambo in podporo.

Jugovič.

Strossmayerjeva galerija jugoslovanske akademije znanosti in umetnosti.

(Konec.)

„Vi veste, gospoda! da je humanistična struja z apeninskega poluotoka razburkala v drugi polovici XV.

in v XVI. stoletji tudi našo vzhodno obalo Jadranskega morja. Vi veste, da se je tistemu veličanstvenemu du-

ševnemu gibanju na polji preporenih znanosti pridružilo več umnih sinov hrvaškega naroda in da je ta dal dokaj vrlih sotrudnikov za vsako stroko tedaj obdelovanega človeškega znanja. Ali veste tudi to, da skoro nikdar ni bilo manj nego tedaj v naši domovini s te in one strani Velebita pogojev, da preporoditelje znanosti in domače gojitelje njihove vzame v svojo obrambo. V Italiji, dasi v manjše državice in svobodne mestne občine razkosani, našel je humanizem obilo podpore v bogatem meščanstvu. Ondu so mesta, osobito Firenca, Siena, Piza, Ferrara, Urbino, Bolonja, Padova, Mantova, Benetke, Milan, Genova in Napolj kar tekmovala z nagradami in odlikovanji književnikov in umetnikov. Ondu so dvori papežev v Rimu, Medici v Firenci, Aragoncev v Napolji, d'Esta v Ferari, Gonzaga v Mantuvi, Seforza v Milanu, Federiga di Montezetto v Urbinu, Malatesta v Riminu in Pesarji, in poleg teh tudi drugih velmož so bila shajališča prvih umov vse Italije, in so se oni knezi ponašali s tem, da so jim sjajni dvori podobni učenim in umetniškimi akademijam. Spomnimo se samo onega kroga književnikov in umetnikov, katere so okoli sebe zbirali Cosimo in Lorenzo de Medicis v Firenci, in Siksto IV. in Lev X. v Rimu. In koliko so bili umetniki in znanstveniki češčeni v teh visokih krogih! Papež Giulio II. pošlje za Michelangelom kurirja, da se vrne, bivši razžaljen, ker ga je pustil čakati v predsobji, in ga prosi odpuščanja. Cesar Karol V., srečavši se s tem velikim umetnikom, uskliknil je zamaknen: „Cesarjev je mnogo, ali ni človeka vam jednakega.“

Sorodnih pogojev je našel humanizem tudi v drugih zahodnih pokrajinah, v katere je bil presajen iz Italije. Ali od vsega tega ni bilo takrat skoro nič v naši domovini. Razkosana jela se je boriti za svoj obstoj proti Turstvu, katero se je po propadu Srbije in Bosne bilo naslonilo na njo v času, ko so se v sosedstvu z one strani morja z umom Brunelleschia, Bramanta, Sansovina, Paladija gradile divne zgrade, ko je dleto Donatella in Michelangela mrtvemu kamenu življenje udahnjevalo, ko je slikarstvo preko Tomaža Guidia Massacia, Gian Bellinia in Perugina k dovršenosti korakalo. V hrvaških velikaških dvorih, kolikor jih je tudi bilo, zbirale so se bojne čete, a ne učenjaki in umetniki. Meščanstvo in ljudstvo v onih fevdalnih odnošajih komaj se je v poštev jemalo. Vsemu temu je bil naravni nasledek, da Hrvaška brez mecenov in bogatega svobodnega meščanstva ni bila razvoju znanosti in umetnosti pripravljeno in prikladno zemljišče; zarad tega so tudi naši Statilići, Kloviji, Lucijani iz Vrane, Medulići, Schiavoni, ne dobivši mesta v dvorih naših Zrinjskih, Frankopana, Karlovića, iskali zaslombe v dvorih Matije Korvina, kraljice jadranske, Urbina, Vatikana, kakor so se tudi naši umniki v velikih šolah z večine laških udeleževali pospeševanja vede. V tem somraku nam jedino svetlejšo točko predstavlja naš dični Dobrovnik; ali tudi on samo glede lepe knjige, skrbno v krogu plemenitaških rodbin gojene, ko se vender lepe umetnosti niso mogle ukoreniniti v mestu, katerega svobodi je meč osmanski vedno pretel, a blaginji, osnovani na obrtnosti in prometu, žile podrezaval.

Oni zakon torej o zavisnosti med znanostjo in umetnostjo je utrjen s prosvetno zgodovino hrvaškega naroda.

In take okolnosti so trpele v naši domovini vse do naj-novejšega časa našega duševnega preporoda. Še le zdaj je knjigi v književnih društvih in v akademiji gojilišče in zavetje, a v velikih, srednjih in strokovnih šolah semenišče stvarjeno. Odkar pa se naša književnost močnejše razvija, čuti se in oživlja vse več želja, da bi se tudi drugo polje narodne prosvete, polje umetnosti, jelo obdelavati.

Ti nujni in živi želji prihaja na pomoč galerija umetnin. Od nje, velespoštovana gospoda, ne pričakujemo, da dela čudesa v prostornem področji tvornih umetnosti; ne pričakujemo, da nam namah rodi velike umetnike; vsemu temu je potreba še drugih pogojev. Od galerije pričakujemo najprej oni blagodejni upliv, kateri je že Plato poudaril z besedami: „Gledajoči vsak dan glavna dela slikarstva, kiparstva, graditeljstva, tudi duhovi manj dovzetni lepoti, pouzdigneni s temi deli kakor v zrak čisti in zdravi, dobili bodo ukus lepote, dostojnosti, nežnosti; navadili se bodo soditi pravično, kar je dovršeno ali nedostatno v delih umetnosti in v delih prirode, in ta srečna gotovost v razsojanji bode postala svojstvo duš njihovih.“ „Umetnine so za to — dobro pravi neki novejši umetnik — da nam razodevajo skrivnost sklada v naravi, da razobčijo red in usmiljenost v delih, katera so namenjena najuzvišenejšim potrebam uma; one obsezajo celoto naravnih in moralnih spoznavanj, a namen jim je, da pripomorejo dovršiti človeštvo. One razveselé naše plemenitejšje moči; one pevečujo našo srečo, pred-očujoč nam harmonijo in lepoto, katera pouzdiguje dušo k Bogu in jo izpodbuja na vse, kar je dobro in kar vodi do tega, da se stvar približa stvarniku. Na tem neutralnem zemljišči se mnenja spravljajo, predsodki in politične mržnje se pozablajo, a ne da se primejo in pobijajo; toliko moč ima krasota na človeško dušo.“

Zategadelj se nadejamo posebno, da bode naša galerija slik v vseh omikanih stanovih naroda, zlasti glavnega mu mesta, za odgojo čustva lepote in oplemenitev ukusa postopno in počasi blagodejno delovala. Ali da ta nadeja ne ostane prazna, poroštvo nam je prirojeno, rekli bi, našemu narodu, čustvo lepote in tankega ukusa, katero se izraža v vseh stvaritvah njegovih, v jeziku, v pesmi in napevu in v domači obrtnosti. V tem oziru bode naša galerija tudi znamenito pripomagala novejšemu pri nas hvale vrednemu prizadevanju za prosep umetne obrtnosti. Naposled se bodo mogli odsle vsi omikani stanovi naroda seznaniti z razvojem slikarstva posebno italijanskega, in z historijskim poročilom te veje lepih umetnosti, kar je za izobraženega človeka jako poučno in zanimivo.

Preuzvišeni pokrovitelj! Danes izročas svečano akademiji in po njej vsemu narodu, zlasti pa glavnemu mestu zbirke umetnin, katere si s tolikim trudom in troškom zbral, da jih konečno podariš na žrtvenik narodne prosvete. Mi vsprejemamo ta velikodušni dar z izrazom najgloblje zahvalnosti. Ta dar bodemo čuvali kakor oko v glavi. Mi in vsa zemlja bode skrbela, da se ono, kar si ti sam stvaril, ne samo ohrani, ampak tudi po mogočnosti popolni in dovrši. Vsemogočni Bog, kateri ni zapustil hrvaškega naroda v najčrnejših dnevih skušnjave, kateri je tudi njemu odločil mestece v veliki osnovi svojih dostikrat nedosežnih naklepov, bode pripomogel, da se iz-

polnijo nade, katere se na to današnjo slavnost privezujejo. Akademija se je bila namenila to slavnost tiho v zidovji te palače zvršiti. Ali rodoljubno meščanstvo zagrebško, prepričano, da bode ono v prvi vrsti deležnik prosvetnih blagodejnosti tega zavoda, ni hotelo zaostati, a da ne bi z vidnim znamenjem pokazalo svoje zahvalnosti dobrotniku in radosti zaradi nove prosvetne pridobitve. Meščanstvu se je pridružilo toliko sjajnih gostov, med katerimi vidimo tudi več odličnih zastopnikov naših bratov Slovencev, kateri kažejo tudi o ti priliki, da jih v vprašanjih narodnih in prosvetnih mala Sotla ne deli od Hrvaške. In tako bode ostala tudi ta svečanost poleg imena vladike Josipa Juraja Strossmayerja, tega prvega dobrotnika, mecena, očeta hrvaškega naroda, neizbrisno zapisana v hrvaških letopisih.

In zdaj, preuzvišeni pokrovitelj! željno pričakujemo, da galerijo javnosti odprto proglasiš; kakor tudi je meni v imenu ukademije čast tukaj proglasiti, da je akademijska knjižnica z zbirkami rokopisov od jutri na rabo občinstvu v zmyslu njenih pravil odprta.“

Pogled po slovan-skem svetu.

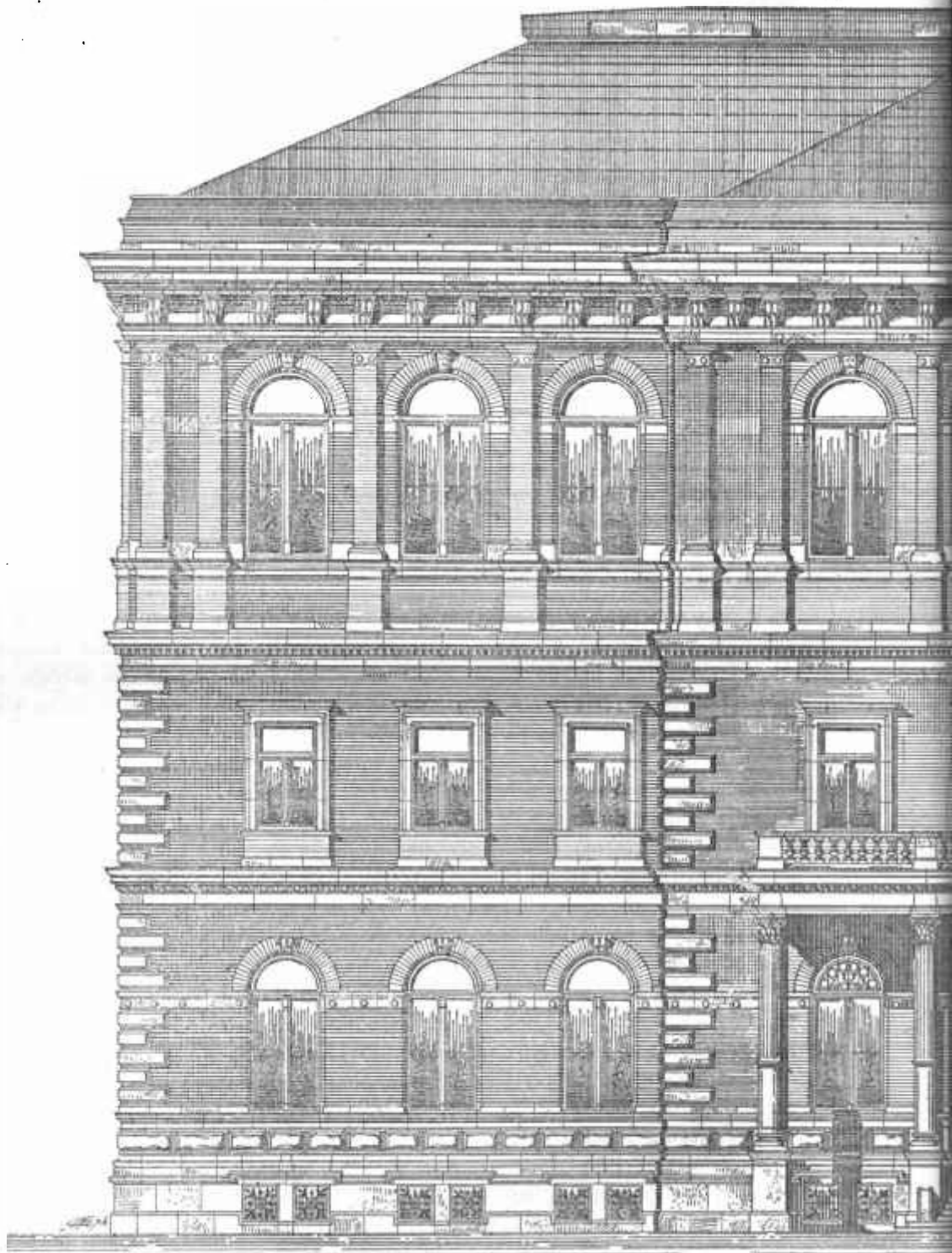
Slovenske dežele.

(Miklošičeva delca: „Slovanski elementi v madžarščini“) drugo izdajo je v zadnji seji jezikoslovnozgodovinskega razreda cesarske akademije znanosti na Dunaji poslal akademiji in pripravil za tisek s pisateljevim dovoljenjem profesor dr. I. Wagner v Požunu.

(Koroško šolstvo.) Čudna novica se nam poroča iz Tinjan. Koroški deželni šolski svet ima že od nekdanj navado, pošiljati v slovenske kraje tudi nemške učitelje, a slovenski morajo iti službovat v nemške kraje. Kjer sta dva učitelja, jeden je gotovo trd Nemeč. V Tinjah je šel zdaj slovenski učitelj v pokoj in je ostal le nemški. In kako ta uči slovenske otroke? Na pomoč si je vzel učenca iz drugega razreda, kateri zna nekoliko nemški, in ta mora zdaj pod učiteljevim nadzorstvom poučevati svoje součence. Ker pa sam ne zna veliko nemški, zato dostikrat kaj narobe pove, da se mu večji dečki smejo, osle kažejo in se prekucujejo po tleh. Lahko si mislimo, da je to poučevanje brezuspešno tem bolj, ker je „mlademu“ učitelju naloga, razlagati in učiti druge nemški

jezik, ko še sam nima pojma o njem. Ali glavni namen mu je ponemčevanje in zato se zde dobri deželnemu šolskemu svetu koroškemu tudi nedolžni otroci.

(Razstava ženskih ročnih del) se namerja odpreti dne 7. decembra t. l. v veliki dvorani ljubljanske višje realke. Častite dame, ki hočejo kaj razstaviti, naj se v ti zadevi oglase pri gospici Ivani Förderlovi, učiteljici umetnih ročnih del.

Jugoslovanska akademija

(„Dolenjske novice“) bode ime novemu listu, ki ga bode o novem letu začel izdavat po dvakrat na mesec g. Krajec v Novem Mestu. Kakor nam je naznanil dopisnik „Slovenčev“, bode list pisan v lahko umljivem jeziku ter namenjen v prvi vrsti kmetu, rokodelcu in delavcu. Lastniki in založniki listu bodo razen g. Krajca še gospodje Romé, M. Jereb in Lapajne.

(G. dr. Josipa Muršeca Živkovega,) zlatomašnika in profesorja v pokoji v Gradci je občina Biš ob Pesnici pri Ormoži v seji dne 13. t. m. imenovala za premnoge zasluge v prid občini za častnega občinarja.

(Premil. poknežen vladika ljubljanski dr. Missia) bode v 8. dan decembra intronizovan.

(Jadranski akvarij.) Neki podjetnik je te dni v Ljubljani razstavil mnogo jako zanimivih živih živali

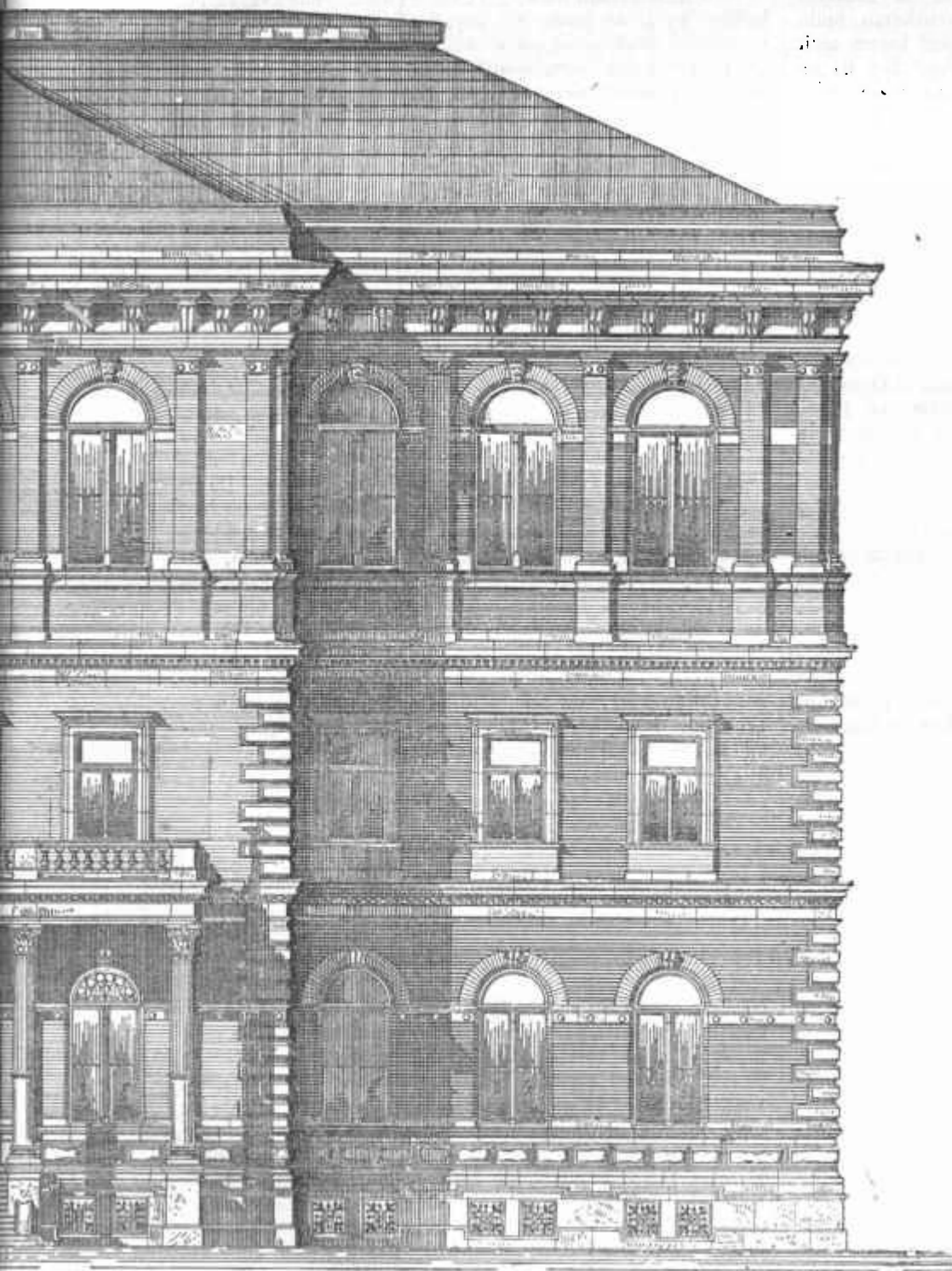
trgu; pri Josipu Gebi v Slonovih ulicah; pri T. Kaiserji v Šelenburgovih ulicah in pri C. Tamborninu na Kongresnem trgu. Gospode, ki prihaja s kmetov v Ljubljano, opozarjamo, naj ne zamudi prilike ogledati si res prekrasnih in mnogoštevilnih dobitkov. Mi bomo o njih izpregovorili še natančneje; za danes pristavljamo le, da bo žrebanje že 31. decembra t. l. Naj tedaj nikdo ne zamudi preskrbeti si o pravem času sreček.

(Slovškovi zbrani spisov IV. knjiga) z naslovom „Različno blago“ se pridno stavi in pride na svetlo ob novem letu. Ta knjiga bode najbolj zanimala učitelje zaradi spisa: „Šola in odgoja“.

(Nemčerski lidri) je strta zopet jedna glava. V Postojini so namreč slovenski narodni kandidati pri volitvah za občinski odbor prodrli v vseh treh volilnih razredih. Tako je tedaj prišel konec gospodarstvu notranjskega Cicerona in njegove proti slovenski narodnosti skrajno brezozirne stranke. Ob jednem pa ima po teh volitvah Postojina zagotovilo, da se jej ohrani tudi zanaprej še nje biser, svetovnoznana jama, katero je dosedanji občinski odbor na škodo trga, pač pa na korist nekaterih odbornikov, namerjal dati v najem neki tuji družbi. — Da so se volitve zvršile tako ugodno narodni stranki, zahvaliti se je marljivemu in neutrudnemu delovanju postojinskih rodoljubov, pred vsem pa sinovom one rodbine, katero je še nedavno tako netaktno napadal slovenski list. Živili Postojenci!

(Hrvaškoslovenski slovarček.) V 94. številki predlaga „Edinost“ „Hrvatski Matici“, naj izda slovenskim udom hrvaškoslovenski slovarček, da bodo lažje umeli hrvaške knjige. Predlagatelj misli, da nam ni treba sezati po kakem hrvaškonemškem slovarji, ampak da bi bilo najbolje, da se izda poseben slovarček, v katerem bi se nahajale samo tiste besede, katere niso uzajemne Slovincem in Hrvatom. Ta misel je dobra in vredna, da se izvede. Tola od „Hrvatske Matice“ bi ne mogli tega zahtevati, ker bi tak slovarček bil brezkoristen Hrvatom, a slovenskih udov pa ima razmerno vendar malo. Ali ne bi mogla tega dela prevzeti naša Matica, ki je že izdala več slovnice in bi torej bila naravna pot, da nam preskrbi vsaj hrvaškonemški slovarček? Gotovo bi ustregla mnogim matičnjakom. In ako ne bi mogla Matica tega slo-

varčka izdati, saj imamo knjigarjev, kateri bodo lahko preračunili, da bi se to podjetje izplačalo. Slovarček bi moral biti mal in samo za praktične potrebe, kajti slovenski umnik bode posegel za svoje potrebe po znanstveno urejenih slovarjih, zlasti po tistem, ki ga izdaje jugoslovanska akademija.

in umetnosti v Zagrebu.

iz jadranskega morja. Bilo je na ogled 94 steklenih posod, v katerih si mogel opazovati morske prebivalce.

(Dobitki loterije za „Narodni dom“) razstavljeni bodo od danes naprej pri naslednjih ljubljanskih trgovcih, in sicer: pri Vasu Petričiči, Franu Kolmanu, J. Simonettiji in F. Sparovici na Mestnem trgu; pri Fr. Kotku in Peregrinu Kajzelu na Starem

Istra, dne 17. novembra. [Izv. dopis.] V žalostnih časih se nahajamo sedaj. List se konfiskuje za listom in ako urednik prosi za dovoljenje druge izdaje, ne dovoljuje se mu. To se vidi mnogokrat nad slovenskimi listi, in to smo videli nad „Slovanom“, ko ga je državnega pravdnika roka neusmiljeno zasegla dvakrat zaporedoma. To je težavno stanje. Naročniki zahtevajo list, a urednik ga jim ne more poslati, ker mu je list zajet, a družega natisa izdati ni smel. Seveda, ko bi bil hladne krvi (a pri sedanjih okoliščinah si še prehladne) in bi zakrival vsako krivico, katera se godi narodu slovenskemu, onda bi lažje izhajal, ali ti imaš, kakor bi rekel kateri onih velikih gospodov, preveč panslavističnih idej? Ko bi se ti bolj potezal za Kranjce, a ne za Slovence in druge Slovane, potem bi bilo tvoje stališče lahko, a tako? —

Tudi tu v Istri se nam slabo godi, morebiti slabše, nego kedaj. Pri vas imate vsaj narodno (?) večino v deželnem zboru, a pri nas, žal! smo v veliki manjšini in kar laška gospoda sklene in je sklenila, bilo je in je vse prav, naj oporekajo in govoré naši poslanci v zboru hrvaški, laški ali španjski. Kedaj bode vender konec temu tlačenju slovanskega plemena tako v Istriji, kakor tudi drugod. Kako si pomagati? Teško, dà jako težavno in usmiljenja vredno je naše stališče. Hotelo bi se nam narodnih kapitalistov, ako bi hoteli ljudstvo rešiti iz krempljev onih oderuhov, kateri narod odirajo do kože, ali pa so ga že odrli. Kapitalistov narodnih bi nam bilo treba in to požrtvovalnih, ali kaj ko jih ni, marveč je ves kapital v rokah ljudi, kateri so z duhom bolj onkraj morja, nego takraj Jadranskega morja, kateri čakajo komaj na oni blaženi čas, da se rešijo izpod avstrijskega orla.

A ubogega Slovana, ali kakor mu Italijani sploh zaničljivo pravijo „ščavo“ (schiavo, suženj), ne samo da ga odirajo krutneži, nego oni ga povsema zaničujejo, kakor nevednega in oliko nepristopnega človeka. Ne vem, kako bi se govorilo, ako bi imeli mi svoje narodne šole, ali bi mogli tudi potem reči, da smo nevedni in neumni. Zakaj pa nam ne dajo narodnih tako potrebnih šol? Zato, ker se boje, da bi se ljudstvo prehitro ne vzbudilo in spoznalo svoje zatiralce in pijavke. Seveda, dokler bode vladala ta deželnozborska večina, ni nam upati narodnih šol. Laške seveda so koj voljni zidati, a ne samo pripravljene, nego jih tudi samo urivajo in silijo

našo mladino vanje. Ljudstvo je res v primeri z ostalimi Slovenci neučeno in nevedno, a kdo je temu briv? To ste krivi vi, gospoda v Poreči, ker nočete dati narodu prave dušne hrane, pravih narodnih šol. Toda probudil se bode Istran in se že probuja in zaveda; spoznal bode morda pozno, a spoznal bode, kdo ga je stiskal in tlačil, a onda vam bode odzvonilo, gospoda v Poreči in izven njega. Slovan bo prišel na dan, zahteval bode svoje pravice in jih moral dobiti.

Jedino glasilo naše, „Naša Slova“, nas zagovarja, kolikor jej je mogoče; ali kaj, ko je vse glas upijočega v puščavi. Nasprotno pa se šopiri poreški lahonski listič „I' Istria“ kakor pav, zaničljivo govoreč o Slovanih, posebno o njihovih prvoboriteljih. Največ puščic pa spušča na narodno duhovščino. Malone v vsaki številki zabavlja temu ali onemu hrvaškemu duhovniku, kateri je morda malo drugih misli, nego gospoda onega zloglasnega društva pazinskega. Kar je laškega, hvali ta list, kakor da bi bilo vse zlato, a domače, avstrijske zadeve omenja le mimogrede. Koliko je pisal ta listič o smrti, pogrebu in drugih znamenitostih o priliki smrti onega Combija, kateri je umrl letos v Benetkah! Kako je vse natanko opisaval in vse deputacije in govore donášal v javnost! A koliko je bilo deputacij onda v Benetkah! Vsako gnezdo iredentovsko je bilo zastopano po svojem zastopniku, obžalujoč smrt moža, kateri je bil njihovega mnenja. O tem bi se lahko pisalo jako mnogo, a kaj nam pomaga pisati, saj je vse bob ob steno. Iz časopisov je sedaj vsemu svetu znano, da je dobila tudi poreška škofija svojega vrhovnega pastirja v osebi dr. Ivana Flappa. Da je on laške narodnosti, tudi je znano, in da hrvaški ne zna, še bolj. Osebnost ga sicer poznam; družega ne vem nič o njem. Kako se bode vedel proti obema narodnostima, bomo videli sčasoma. Dopisovalo se nam bode, kakor do sedaj, v laškem jeziku. Več let sem že tu, a nisem še dobil od kurije hrvaškega dopisa; sedaj ne bode bolje. Boljšega vladike v tem oziru ni bilo, nego je bil pokojni Dobriša. Večnaja mu pamjat! Gospoda po mestih bode zadovoljna zdaj, da ima vladiko svoje narodnosti, a ne tako mi in naše hrvaško ljudstvo, sed caveant gospoda, ne res aliquid detrimenti capiat.

Zarad pretesnega prostora priobčujemo ta dopis še le danes.
Uredništvo.

Ostali slovanski svet.

(Strossmayerjeva galerija slik.) [K slik.] O ti galeriji slik, o kateri smo že poročali v životopisu Strossmayerjevem in v zadnji številki, omeniti nam je še danes samo nekoliko črtic. V krasni akademski palači, ki je najlepši okras na Zrinjskem trgu, udomaćili so se trije prosvetni zavodi. Pritlično je arheološki muzej, v prvem nadstropji dvorane in knjižnica jugoslovanske akademije, a v drugem galerija slik. Tu je nameščeno 284 umetnin, a med njimi 275 samih slik, katerih vrednost cenijo na pol milijona goldinarjev. Slike v 6 dvoranah nameščene, predočujo nam ves razvoj slikarske umetnosti počeniši od bizantinike do modernih umetnikov. Tu se nahajajo italijanske slike od 14. do polovice 15. stoletja, potem slike flamanske šole; v drugi dvorani so umetnine klasične renesanse; v tretji eklektiki in materijalisti 17. in 18. stoletja; v četrti slike beneške šole; v peti kartoni Overbeckovi in draga zbirka srednjeveških minijatur in v šesti so umetnine 19. stoletja, ko tudi slovanski umetniki stopajo na svetovno pozornost. Tu so dostojno zastopani: Siemiradzki, Kotarbinski, Matejko, Čermak in slavni Hrvat Nikola Mašić. V četrti dvorani je tudi 14 slik Medulićevih (z večine alegorije) in dve lepi sliki

od Carpaccia (Krpča). Tako smo vsaj površno naštel umetnine te galerije, katera je, to smemo po pravici reči, najlepši okras mesta Zagreba kot prestolnice hrvaških banov. Slovenci nimamo nobene galerije slik, zato si naj vsak Slovenec, ki ga bode sreča ali posel nanesel v Zagreb, ogleda Strossmayerjevo galerijo slik, in mi smo porok, da se bode zadovoljno še mnogo let spominal krasote, ki jo je videl, in drugi, kateri bodo to slišali, bodo ga gotovo smeli zavidati zaradi te sreče.

(Nasledek banove demonstracije proti vladiki Strossmayerju.) Kakor znano, odpotoval je iz Zagreba „madžaronski“ (ne hrvaški) ban grof Khuen Hedervary, da bi ne bil priča velikih ovacij, katere je hrvaški narod pripravljaval svojemu ljubljencu, vladiki Strossmayerju o priliki otvorjenja galerije slik. To brezozirno ravnanje, katero se je splošno zmatralo za demonstracijo proti kulturnemu napredku hrvaškega naroda, užalilo je jako vsako domoljubno srce in čuti je bilo po Zagrebu jako nelaskavih glasov o banovi socialni omiki. Banovi demonstraciji pa je sledila že tudi protidemonstracija. — V shodu akademikov, v katerem se je volil odbor za sjajni ples, ki ga akademska mladina prireja vsako leto, predlagal je

namreč jeden navzočnih, da se k letošnjemu plesu ne povabi ban Hedervary. Ogromna večina navzočih akademikov je bila za to; konečno pa se je vender sprejel posredovalni predlog, da se ima ban povabiti, ker bi se sicer uradniki ne mogli udeleževati plesa. Po tej motivaciji pa povabilo vender ne bode povabilo.

(*Glasnik biskupija bosanske i sriemske*,) ki je imel iziti dne 15. t. m., bil je po nalogu kr. državnega pravdnštva zasežen. Dijecezanski list — zasežen! Kaj takega se pa menda vender še ni nikjer zgodilo! — Toda če misli madžarska vlada, da bode z enakim ravnanjem kompromitovala vladiko pred unanjim svetom ter ga diskreditovala pri hrvaškem narodu, tedaj se jako moti. Dosegla bode ravno nasproten uspeh; kajti ime Strossmayerjevo je tako slavno znano po vsem izobraženem svetu, da ga ne morejo niti najmanje omadeževati vse makinacije madžarske vlade, in tako globoko upisano v srce vsakega hrvaškega rodoljuba, da ga ne morejo izbrisati vsa obrekovanja in vse pogrde njegovih nepoštenih nasprotnikov.

V Zagrebu, dne 10. novembra. [Izvirni dopis.] (Slavnost odprtja galerije slik pri jugoslovanski akademiji znanosti in umetnosti v Zagrebu. Konec.) Drugi dan v nedeljo je bilo sjajno odprtje galerije slik v novi akademski palači, ki je res krasna zgrada, kateri je napravil črtež slavni arhitekt dunajski mojster Schmidt in kateri je potem izvel slavnostni, v Zagrebu stanujoči mojster Bollé, rodom iz Würtemberga. Akademjska palača ima dvoje nadstropij in pri vsakem štirivoglati mostovž, na vrhu je pa streha s steklom krita, da se človek na dvorišču akademije nahaja tako kakor v kaki dvorani. Pri tleh na dvorišču se je vršila svečanost, kjer so bili zbrani vsi odličnjaki in dostojanstveniki in slovenska deputacija. Mostovž prvega nadstropja je bil odkazan samim damam, mostovž drugega nadstropja pa drugemu občinstvu. Strossmayerja so pričakovale pri uohodu iz Vranicanijeve palače neizogibne deklice v beli obleki s cvetjem in šopki, — potem je Strossmayer v škofovskem ornatu z mitro na glavi in palico v roki z mnogoštevilno azistencijo blagoslovil galerijo slik in pevci so nalašč v ta namen zložen zbor zapeli. Potem je predsednik akademije dr. Rački bral v resnici svoj izvrsten na pol ure trajajoči govor, razpravljajoč stan umetnosti pri starih Grkih in pri Italijanih srednjega veka. (Ta govor smo priobčili v zadnji in današnji številki. Uredništvo.)

Strossmayer je odgovoril s prosto besedo v govoru, ki je trpel poldrugo uro, — govoril je sedeč, — ako ga je pa afekt ali naudušenost prejela, vzdignil se je, svoj glas je pojačil in začel z rokama agitirati kakor mož s kakimi tridesetimi leti. Osvedočil sem se, da je Strossmayer še zmirom tako izvrsten govornik, kakor sem ga slišal v hrvaškem deželnem zboru 1866. leta, ako ravno bode 4. februarja prihodnjega leta že sedemdeseto leto dosegel. Pokazal se je spet kakor zmirom ne samo kakor prvega govornika svojega naroda, ampak tudi kakor jednega prvih govornikov vsega izobraženega sveta. Sicer se pa to ne da opisati, Strossmayerja je le treba gledati in poslušati, ako hče človek imeti pravi pojem o njegovi govorniški zmožnosti. Rekel je dr. Ante Stojanović 1866.

leta v hrvaškem deželnem zboru, da se s Strossmayerjem kakor govornikom niti najbolj slavni govorniki, ki so kakor taki na svetovnem glasu, ne dajo in ne morejo z njim meriti. Ta Stojanovićev izrek 1866. leta se je popolnoma pozneje obistinil pri vatikanskem koncilu. Gotovo nam bode vsakdo pritrdil, da je bila krona vse sedanje zagrebske svečanosti Strossmayerjev govor.

Po govoru, s katerim je bila tako rekoč slavnost končana, šli smo pogledat galerijo slik.

Umeščene so v šestih dvoranah in pripoznati se jim mora, da je Strossmayer s temi slikami dal Zagrebu pravo carsko darilo, kajti vrednost preseza gotovo čez pol milijona goldinarjev, ker je med slikami mnogo umotvorov tudi iz srednjega veka. Tu se nahajajo namreč slike Rubensa, Dürerja, Tiziana, Fra Bartolomea, Giotte in celo Rafaela. Novejših slik je malo, med temi so zastopani slovanski mojstri Čermak, Matejko in Siemieradzki.

Po mojem mnenju je v Zagrebu zdaj gotovo deseti del slik, ki so v Firenci zbrane v palači Uffici, gotovo jedna največjih zbirek na vsem svetu. S to pridobitvijo ima Zagreb res zanimivost za vsakega inostranca, ki si hoče ogledati krasne slike raznovrstnih prvih mojstrov počenshi od srednjega veka do današnjih dni. Niti Trst, niti Gradec, niti Linz, niti Insbruck in sicer nobeno drugo glavnih mest, izimši Prago, Pešto, Krakovo in Dunaj, nima kaj takega, kakor Zagreb s Strossmayerjevim darom. Sploh se more pa priznati, da je Zagreb zadnjih dvajsetih let tako zrasel in se v vsakem oziru polepsal in še zmirom rase. Zrinjski trg s palačami okrog je v resnici kaj krasnega, česar mi v Ljubljani ne moremo niti z daleč pokazati.

Popoldne sta bila dva banketa, jeden pri Strossmayerji v Vranicanijevi palači, jeden pa v gostilni pri „Avstrijskem carji“, katerega so zagrebski meščani priredili na slavo tujim gostom in seveda v prvi vrsti Slovencem. Predsedoval je banketu bivši vrhovni zagrebski župan Pogledić, ki je izbral za stoloravnatelja Deželicia, mestnega zagrebskega senatorja, po političnem mišljenju Starčevićevca najstrožje observance, med drugimi je tudi napil Deželicia nam Slovencem kakor „alpinskim“ Hrvatom. V imenu Slovencev se je zahvalil g. Ivan Hribar v jako izbornem, — gotovo smemo reči — krasnem govoru, katerega so navzočni gostje s posebno pazljivostjo poslušali in nobene besede prezrli. Gosp. Hribar je posebno naglašal, da je najbolj vroča želja nas Slovencev, da bi se obe hrvaški opoziciji zložili. Odgovoril mu je v tem zmislu Starčevićevca Folnegović. Navzočni gostje so izzivali dr. Zarnika kakor svojega starega znanca, da bi tudi on katero rekel. Ustreza je temu pozivu je dr. Zarnik napil bratskemu ruskemu narodu, čegar država je spet vsled shoda v Skrnjeviči v najbolj prijateljskih odnosajih z Avstrijo. Ob sebi se umeva, da je bila tudi ta zdravica naudušeno sprejeta.

Proti koncu meščanskega banketa sta prišla od obeda pri Vranicaniji gg. Petričić in dr. Vošnjak, ki sta tudi še vsak jedno rekla.

Zvečer je bil koncert na strelišči, katerega krasna dvorana je bila električno razsvetljena. Po koncertu je bil komers vseučiliščnih dijakov, kjer je bil povsod Strossmayer naudušeno sprejet. Po koncertu je bil ples in s tem končan oficijalni del slavnosti.

Razne novice.

(*Bogat skopec*.) Leta 1869. je umrl markiz Westminster, ki je zapustil več milijonov goldinarjev, ker se je govorilo, da je bila tretjina Londona njegova. Ali poleg vsega tega bogastva je trpel večkrat glad in žejo, ker si ni privoščil ničesar, samo da bi zasitil svojo strast

za denarjem. Da bi komu kaj dobrega storil, da bi pomagal siromakom in nesrečnikom, ni bila njegova krepost. Ko je nekega dne dal pojedino v svoji palači, dobili so gostje samo juho, kuhano meso, sardljive ribe in na konci malo sira. Dasi je bil ud parlamenta, vender ni

imel v politiki nobene važnosti. Ko je leta 1841 izdala Angleška dva bankovca, vredna pet milijonov goldinarjev, kupil si je jednega in si ga je obesil v najlepšem okvirju v svoji sobi. Ta šala ga je mnogo stala, kajti do svoje smrti je izgubil na obrestih milijon goldinarjev. Kader koli ga je kdo obiskal, vodil ga je v to sobo in mu je pokazal bankovec v lepem okvirju. O takem obisku mu je rekel neki vojvoda: „Ko bi vi znali živeti in ko bi imeli duha, kolikor imate bogastva, milord, kako bogata bi bila Angleška z vami.“

(*Grover Cleveland*,) kandidat demokratske stranke, bil je izvoljen za predsednika Združenih držav. Odvetnik Cleveland je sin protestantskega duhovnika. Porodil se je 18. marcija 1837. Tri leta je bil trgovinski pomočnik, potem pa se mu je posrečilo, da se je nekaj naučil in je prišel za učitelja v Novi Jork. Pozneje se je učil v Buffalu pravoslovja. Leta 1862. je bil imenovan za na-

mestnega odvetnika mestu Buffalo. Bil je vedno demokrat. Ostavivši javno službo, bil je član neke legalne tvrdke in kot odvetnik zdaj pri jedni, zdaj pri drugi tvrdki. Leta 1882. je bil izbran za guvernerja države Novega Jorka. Prekomorske novine ga jako hvalijo, da ima posebne administrativne zmožnosti; odpravil je že mnogo zlorab, kaznoval sleparstva, je jako pravičen mož in si je sploh mnogo zaslug pridobil za narod.

(*V zadnji seji antropološkega društva*) v Berlinu se je pokazal brez rok rojeni umetnik Unthan. Ko se je Unthan hotel posloviti od društva, nagovoril ga je prof. Virchow z nekterimi besedami in mu je podal roko, ali se je pri tej priči domislil, da je Unthan nima, in je rekel: „A tako, to pa vender ne gre.“ — „O zakaj ne“, odgovori Unthan, in mu poda desno nogo, položivši jo prav gracijozno v desnico Virchowu, katero je močno tresel.

Politični razgled.

Pretekli četrtek je bila v Pešti skupna ministerska konferencija, kateri je predsedoval cesar. Te konferencije so se udeležili tudi trije avstrijski ministri in sicer grof Taaffe, dr. pl. Dunajevski in grof Welsersheimb in posvetovalo se je o raznih skupnih zadevah.

Državni zbor je sklican s cesarskim ročnim pismom na 4. dan decembra. V jedni prvih sej se mu bode predložil državni proračun in budgetni provizorij in ko bode zbornica poslancev ta rešila, snide se gosposka zbornica, okoli 10. decembra, da se jej takoj predloži omenjeni budgetni provizorij. Razven tega pride v prvih sejah državnega zbora na vrsto predlog, da se podaljša odprava porotnih sodišč za Dunaj in okolico.

Ministerstvo za nauk in bogočastje je pred nekaterimi dnevi izdalo deželnim šolskim oblastim ukaz, tičoč se realistiških predmetov v osnovnih šolah. Ker je do sedaj le v splošnih obrisih bilo določeno, kaj je bilo poučevati iz teh predmetov, zaukazuje sedaj naučno ministerstvo deželnim šolskim oblastim, da naročijo okrajnim šolskim nadzornikom, posvetovati se v posebnih konferencijah s skušenimi učitelji, kaj in kako naj se v prihodnje poučuje iz realističnih predmetov in uspehi teh posvetovanj se imajo predložiti v pretres okrajnim šolskim konferencijam in ukrepi teh poslednjih s pridejano izjavo deželne šolske oblasti predložijo se potem ministerstvu v potrjenje. Pri tem določevanju učnega gradiva se je ozirati poglavitno na pravi namen občnih osnovnih šol, na razum učencev in krajinske potrebe; posebno pa je treba paziti, da se za zgodovinski pouk izbero samo lažje stvari, ki so učencem razumljive ter ne žalijo verskega čuta in ne zadušujejo ljubezni do domovine. Na podstavi teh predlogov in izjav se bodejo izdelali potem učni načrti, po katerih se bodejo morali ravnati vsi narodni učitelji.

Deželnim predsednikom oziroma cesarjevim namestnikom je ministerstvo poslalo že nauke za prihodnje volitve v državni zbor, in kakor se čuje, bodejo še pred volitvami v tej zadevi vsi deželni načelniki poklicani na Dunaj.

Tudi za Tirolsko je na željo večini tamkajšnjega deželnega zbora naučno ministerstvo baje izdalo šolskim oblastim ukaz, da se imajo učitelji na željo učitelja veronauka pri poučevanju čitanja posluževati tudi zgodob svetega pisma.

Tirolski poslanec Greuter je govoril v avstrijski delegaciji jako odločno proti dvoboju in kakor čujemo, ta njegov govor ne bode ostal brez uspeha. Vojni minister bode baje razposlal okrožnico, da se imajo prenarediti one naredbe tako imenovanih častnih sodišč pri vojaštvu, katere se tičejo dvoboja.

Hrvaški sabor se snide zopet še le po božiči in bode zboroval le malo časa, ker mu bode pred vsem nalog, voliti člane v regnikularno deputacijo. Budgeta baje ne bode obravnaval v tej zborbi; vlada bode samo zahtevala štirimesečni idemnitet.

Začetkom decembra meseca pride rusinska deputacija na Dunaj pritoževati se cesarju in ministru zaradi zatiranja rusinske cerkve.

Mladočeški poslanec dr. Eduvard Gregr je pred zadnji ponedeljek v Slaneh poročal svojim volilcem o svojem delovanju v državnem zboru. Govoril je mirno in spravljivo, vsled česar so razni oficijozni listi, mej njimi tudi preljubeznjiva naša „Lajbaherica“ in veleučeni njeni pasterk „Ljubljanski List“, propovedovali o bližnjem konci in poginu narodnega radikalizma. Ali ko smo si Gregrov govor ogledali nekoliko natančneje, prepričali smo se, da so dotični oficijozni zašli zopet med krive proroke. Res je dr. Gregr poudarjal, da češki poslanci morajo podpirati vlado, a povedal je tudi zakaj. „Vlada in večina državnega zbora“, rekel je govornik, „živita v prisiljenem zakonu in posamične frakcije so prisiljene iskati druga pri drugi podpore. Morale pa so tudi podpirati vlado v marsikaterih neprijetnih stvareh. Kakša je sedanja vlada, to vemo, ali kaj pride za njo, to nam ni znano, zato nam razum veleva podpirati, kar se vidi, ker se ne vé, kaj pride. Nemški konservativci so zahtevali marsikaj, kar ni bilo prav Čehom in poslednji bi marsikaterokrat rajši bili glasovali z levičarji, ali temu se je upiralo čustvo, ker levičarji le po tem hrepené, kakó bi zatrli Čehe. Zatorej je potrebno, da jim pomagajo priti do svojega namena nemški konservativci. Ali ko je omenjal zvezo z nemškimi konservativci, pristavil je dr. Gregr takoj, da je za Čehe pač vse jedno, kdo jim pomaga, da le dobé svoje narodne pravice. Dali ni s tem dovolj jasno izpovedal, da je on samo za to za sporazumljenje s konservativci, da ti pomagajo Čehom pridobiti narodna prava! „Resni politik“, dr. Gregr menda pač ve, zakaj je zdaj — pred volitvami v državni zbor, unet za solidarnost!

„Slovan“ izbaja vsak četrtek pepoludne. Cena mu je za celo leto 4 gld., za polu leta 2 gld. in za četrt leta 1 gld. — Posamične številke se prodajajo po 10 kr. — Naročnina, reklamacije in inserati naj se pošiljajo upravnistvu, dopisi pa urednistvu na Kongresnem trgu št. 7. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo in rokopisi ne vračajo. — Za inserate se plačuje za navadno dvostopno vrsto, če se tiska jedenkrat 8 kr., če se tiska dvakrat 7 kr., če se tiska trikrat 6 kr., če se pa tiska večkrat, po dogovoru.